

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy van és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 forint fizetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
ezimzendő.

A hirdetései díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök Dr. Berde Aron; Girsik János, Szabó Sámuel, Vörös Sándor,
felelős szerkesztő: Gamauf Vilmos.

Tartalom: Meghívás. — Az elterigetett trágyát a talajon legott alászántsuk-e vagy nem? Réti János. — A tejhibák és elhárításuk módja. — Maros-Tordamegyei gazdasági egyesület. Nyári di. — Méhészeti estélyeink. Szentgyörgyi Lajos. — Egyveleg: Tenyésztések szállítása A répa termelésben kimerült talajokról. Akácza mint karó. Szőlőkarók és lugos oszlopok. Febr. havi meteorológia. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések.

Meghívás.

Az erdélyi gazdasági egyesület alapszabályszerű rendes közgyűlését 1884. április 6-kán azaz „Virág vasárnapján“ délelőtt 10 órakor fogja a városház nagytermében megtartani, miről az egyesület helyi lakó és vidéki t. tagjai azon kéréssel értesítettnek, miszerint a kijelölt helyen és időben minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek.

Közgyűlési napirend:

1. Elnöki megnyitó beszéd.
2. Titkári jelentés az 1883-ik évi egyesületi működésről.
3. Pénztári jelentés az 1883-ik évi zárszámadásról.
4. Pénztárvizsgáló bizottság jelentése és az 1884-ik évi költségvetés megállapítása.
5. Jelentés az állatkiállítási szakosztály 1883-ik évi működéséről.
6. Netáni indítványok.
7. Ülés bezárta.

Kelt az erdélyi gazdasági egyesület igazgató választmányának Kolozsvárt, 1884. mártius 10-én tartott üléséből.

Szabó József,
egyl. alelnök.

Gamauf Vilmos,
egyl. titkár.

Az elterigetett trágyát a talajon legott alászántsuk-e vagy sem?

A fölött, hogy a kihordott szalmás trágyát gazdaságilag előnyös-e hosszabb időn át a talajon elterigetve hagyni vagy sem? — a nézetek egymástól eltérők s így nem lesz fölösleges e kérdést ezuttal közelebbről szemügyre vennünk. Míg ugyanis némelyek annak hosszabb ideig való hagyását hangoztatják s ez eljárástól a legfényesebb eredményt várják, addig mások alkalmazását siettetni óhajtván, arról mit sem akarnak tudni, s ama eljárásnak csupán hátrányait emlegetik. Az igazság, mint általában az ilyen vitás kérdéseknél szokott lenni, — rendesen az „arany közép úton“ jár.

Általános szabályul van elfogadva a gazdák közt az a szokás, hogy a talajon már egyszer elterigetett trágya legott alászántandó, a mint csak az idő s körülmények engedik. E tözszyökeres eljárást az újabb időkhöz még a legjobb gazdák is gyakorolták; s csak nem nagyon rég jöttek arra a gondolatra, mióta t. i. a talaj beárnyékolásnak mind nagyobb és nagyobb fontosságot tulajdonítanak, — hogy a pillanatnyi veszteséget — a beárnyékolás haszna talán ki is egyenlítheti? Az tagadhatatlan, hogy a talaj illetén beárnyékolásának a talaj fizikai tulajdonságaira igen jótékony hatása van, ugyancsak a növények növekedésére is, kivált pedig a nyári évszakban, midőn a napnak hevesen szárító hatását mérsékli e takaró s a talajban az annyira nélkülözhetlen nyirkosságot visszatartja. Ennek következtében a talaj felső rétege porhanyóbb lesz, likacsosabb s a levegő jobban átjárja. (Szellőzése szabályszerűbb és tartósabb.) A légköri csapadék: a harmat, eső és hó lehullván a trágyára, annak feloldott, vagy könnyen felbomló részeit magába veszi s a talaj felső rétegének átadja vagy a növények gyökereihez viszi, mi által azok tenyésztésben vig növekedés áll elő.

Eme kétségkívül kedvező eredmény, kivált laza talajon s nedves időjárás mellett lesz szembetűnő. Kötött, nehéz talajon száraz időjárás mellett — kisebb hatása, csupán a talaj nedves-

ségének visszatartására szorítkozik s a kiszáradástól óvja azt meg. Az esetben ugyanis, ha hosszan tartó szárazság uralkodik, az elterigetett trágya annyira összeaszik, hogy később igen nehezen oldódik fel.

A trágyának nehezen szétmálló részei, ugymint az alom- és farost részek még nagyobb esőzések után is, a talajon fekvő visszamaradnak s csak az időváltozások folytán aprózódnak el s mállanak szét.

Első tekintetre ezek volnának azon előnyök, mik az elterigetett trágyának a talajon hagyásával együtt járnak, ha azonban mélyebben ereszkedünk a dolog vizsgálatába, úgy találjuk, hogy minden trágyázásnak (istálló trágyát értve) nem csupán az a célja, hogy tápanyagokat vigyünk általa a talajba, hanem, hogy a talajnak physical tulajdonságait is javítsuk az az, a talajt porhanyítsuk, a levegő, meleg s nedvesség bejárását elősegítsük, hogy így a növények kedvezőbb tenyész helyet találjanak. E cél azonban leginkább akkép érhető el, ha a trágyát nem felül szórjuk, hanem bekebelezzük a talaj részecskéi közé, hol az lassu normalis korhadáson menne keresztül meleget fejt ki, mi által a talajt porhanyítja. Minél szorosabban függnek össze valamely talaj részecskéi, minél keményebb, szivósabb tehát valamely talaj: annál frissebb, ki nem erjedt trágyát igényel, hogy így a korhadásnál fejlődő minden melege a talaj javára használtassék ki. E célból a nagyon kötött talajra legjobb azon trágya, mely legtöbb hőt fejleszt s ilyen az egészen friss, még nem erjedt szalmás trágya.

Habár a felülszórt trágyának is meg van a maga jó hatása a mint láttuk; mivel betekarja a talajt s így kiszáradni nem engedi, sőt porhanyítja; de e hatás nem terjed oly mélyre, — mint a leszántott trágya mellett — (csupán néhány centimeterre).

Ha már most ismét különbséget teszünk kötött és laza talaj közt, világos, hogy ez utóbbinak nincs oly szüksége a porhanyításra — mesterséges uton — mint az előbbinek s ennélfogva a trágyának felülszórása míg laza talajon okadatott; kötött talajon határozottan elvetendő.

De még más szempontok is győznek a mellett, hogy a trágyát ne hagyjuk sokáig elterigetve. hanem szántsuk alá; nevezetesen azon körülmény, miszerint a felülszórt trágya ereje (folyós anyaga) előbb absorbeáltatik — mint a leszántotté. A mi könnyen érthető s az előbb mondottakból kimagyarázható. Ugyanis, a légköri lecsapodások a felülszórt trágyát igen gyorsan feloldják, kilugozzák s kilugzott részeit a talajba viszik, hol a növények gyökerei azt móhon veszik fel. Iunét van az azután, hogy az első növény, kivált, ha még hozzá az időjárás is kedvező volt — igen kitűnően diszlik, de nem úgy a többi, melyek a várakozásnak nem felelnek meg, mivel az elsőnek kultivált növény aránylag kevés tápanyagot hagy vissza. — Laza talajon, mely okszerűen gyakrabban részesül trágyázásban, ez eljárás nem üt ki oly rosszul, mint kötött talajon, melyet ritkábban szoktunk rendszerint trágyázni. Ha tehát a trágyának felülszórása (Kopfdüngung) jön szóba, el-ne

feledjük soha, hogy ez csak ott ajánlatos, akár laza, akár kötött talajjal van is dolgunk, hol sok trágya áll rendelkezésünkre, hol tehát a talaj gyakrabban trágyázható, mint közönségesen szokásban van.

A trágyázás e módja tehát nem egyéb, mint felültrágyázás — higrágyával, melyhez számítandó még azon haszon, mit a beárnyékolás eredményez. Jó lehet mi itt mind ezen előnyöket méltányolni tudjuk, mindazon által — a régi eljárásnak adjuk az elsőséget, mivel biztosabb és egyenlőbb hatást eredményez.

A mi a higrágyázást illeti, ebben minden növényi tápanyag jele van s egyformán is öntözhető ki a talajra. De nem így áll a dolog a trágya fetülterigetése s hagyásánál, mivel itt elkerülhetlen az, hogy egyes foltok ne maradjanak, sőt néha azok nem is éppen kicsinyek. S ha még fel is tesszük, hogy a munkások lehetőleg egyformán elterítették volna is a trágyát, jöhet egy erős szél s a trágyadarabokat tova viszi, elhordja, szóval ekkép üres helyek támadnak, kivált ha a trágya kiszáradt állapotban volt; vagy ha varju sereg lepi meg a trágyával betakart talajt. Minek következtében azután nem csak az első, de az ezután következő növények állása, fejlődése is egyenetlen lesz, s a gyomok előreláthatólag igen elszaporodnak.

Igen lejtős talajokon, nagyon természetes dolog, hogy két okból kerülendő a trágyának elterigetése s felülszórása; az egyik az, hogy a szél lehordja a trágyát, a másik, hogy az esőviz a kimosott, legértékesebb anyagait sodorja le a lejtő aljába, tehát éppen az a része nem részesül a dombnak trágyázásban, melyre tulajdonképen a trágya szánya volt.

Ha már most az eddig mondottakat rövidre összefoglaljuk, azt kell mondanunk: hogy a trágyának elterigetése s felülhagyása rendszeressé csak ott válhatik, hol trágya elég van, hol gyakran lehet trágyázni. — Hol ez nem kivihető, ott laza talajon megengedhető, de kötött talajon határozottan káros! Végül megjegyzendő, hogy az oly istállótrágyát, mely a telepen, illetve gödrökben tulságos nedvesen tartatott, előbb addig hagyjuk elterigetve, míg az elegendően meg nem szikkadt, mivel a nedves trágyának leszántása mindig hiba.

(Werner A. nyomán)

Réti János.

A tejhibák és elhárításuk módja.

Eltekintve azon befolyástól, a melyet egyes betegségek és gyószerek a tej minő- és mennyiségére gyakorolnak, a tehének teje egészen rendes viszonyok között — az individualitás, a borjazás, a takarmányfélék mennyi- és minősége, az istálló levegője, az évszak, az időjárás stb. szerint — kisebb-nagyobb különbséget mutat. Vannak azonban bizonyos tejhibák, a melyek különösen a tej legértékesebb részének — a vajnak — mennyi- vagy minőségét károsan befolyásolják. E hibák: a) vizenyős (híg) tej, b) a kék, c) a vörös és a véres, d) a keserű, e) a savanyu és könnyen alvadó, f) a nyulós, g) a nyálkás és h) a fehérjés tej. Ide sorolható még az irodalomban nem igen ismert, de a gyakorlatban fölötté félt két hiba: az alkalisus sajtszerű és a fehérjés tejsől.

a) A vizenyős tej kékeszínű, igen hig, kevés tejföl válik ki belőle, egyáltalában a szárazanyagok mennyisége benne igen csekély; hosszabb állásnál nem ritkán piszkos üledék rakodik belőle az edény fenekére. A vajtartalom 1,5—1%-ra csökken.

b) A kék tej külseje, színe, szaga a fejskor egészen normális minőségű; azonban bizonyos edényekbe és helyiségekbe hozva, 24—36 óra múlva kék foltok támadnak a felületén, a melyek gyorsan szaporodnak, úgy hogy az egész felülete rövid idő alatt sötétkékszinű lesz; később az egész tej megkékül, végül piszkosszinű tömeggé válik. Ezen tejhiba leggyakrabban a nyári hónapokban mutatkozik; különösen elősegíti fellépését a nedvesmeleg levegő. E tejhibát egy gomba idézi elő.

c) A vörös vagy vöröses tejet Köhnke, 40 évi praxisa daczára, nem ismeri tapasztalatból; állítólag oly takarmányneműektől származik, a melyekben vörös vagy vöröszínűvé átváltozó festőanyagok vannak. A véres tej vagy világosvörös színű, vagy vörösen csikozott a tej felülete vagy egész állománya, lassankint pedig vöröszínű üledék képződik az ily tejben. Ezen üledék vértestecskékből áll s a tej óvatos átöntésénél az edényben visszamarad. A véres tej nem néz ki izletesen, a vajra azonban nincs befolyással.

d) A keserű tej kisebb-nagyobb mértékben sárgászínű, sűrűbb az egészséges tejnél. Az ily tejből a tejföl tökéletlenül válik ki, a köpülés nehezebb s a vajkiaknázás tökéletlen. A tej és a belőle nyert vaj keserűzű. Ezen tejhiba leginkább ősszel és télen fordul elő.

e) A savanyu, könnyen alvado tej leginkább nyáron fordul elő; igen savanyu hatása, gyorsan alvad, a tejföl könnyen megpenészedik, a köpülés sok időt kíván.

f) A szívós és a nyulós tej a fejs után vagy rövid idő múlva szívós állományu, később megalvad és szállaklá nyujtható. Ha e hiba nagyobb mértékben mutatkozik, a tejfölből buberékok szállnak fel s az egész szürképiszkos tömeggé lesz és tejsaverjedésbe megy át. Az ily tejfölből nehezen köpülhető s a nyert vaj olajosminőségű.

g) A nyálkás tej sokban hasonlít a nyulóshoz, csak hogy szállaklá nem nyujtható, hanem csak összesűrűdik; később szintén tejsaverjedésbe megy át. Az ily tejből nyert vajról az mondható, a mi a nyulós tejről. Mind a két hiba télen és nyáron egyaránt előfordul.

h) A fehérjés tej egész 1%-kal több fehérjét tartalmaz, a rázásnál erősen habzik, a mely hab csak lassan mullik el; különben azonban egyéb rendellenességet nem mutat. Vaját az ily tejből — a fehérje mennyisége szerint — vagy éppen nem vagy csak nehezen lehet köpülni. Ezen tejhiba minden évszakban előfordul.

i) Az alkalikus sajtanyag os tejfölből és a tej, a melyből az ily tejfölből származik, már kezdettől fogva alkalikus hatása; a tejfölből azonban mihamarább két részre válik: a felső igen sűrű, az alsó vizenyős állományu. A felső részben a zsír közé sajtanyag van berakodva igen finom szemcsék alakjában. Ha az ily tejfölből köpülésre a rendes időnél tovább hagyjuk állani, akkor megsavanyodik kellemetlen szagot terjesztő felbom-

lás közt. A köpülés sokáig tart, vaj kevés lesz és könnyen megolajosodik. E hibát csak a legelőre járó tehének tejénél tapasztalhatni.

k) A fehérjés tejfölből izére, külsejére nem különbözik e normális tejfölből; azonban több fehérje miatt alig vagy csak nehezen köpülhető, mert az egész tejfölből habbá változik és kifut a köpülből.

A tejhibák okaiul tekinthetők: az illető tehének individualitása és szervezete, tisztasághiány a fejsnél s a tejeskamrában, bizonyos meteorologiai viszonyok, többek között égháboru, egyes takarmányfélék s ezekkel összefüggésben az emésztési szervek, mirigyek és véredényrendszerben a takarmányfélék által előidézett változások. A vizenyős tej az említett alakban ritkábban fordul elő, ellenben a véres tej a borjúzásuláni időszakban gyakori jelenség, különösen a jóltejelő tehéneknél. Az hol rövidebb, hol hosszabb ideig, néha nyolcz hétig is megtart; hogy a tehének véres tejet adnak: oka abban keresendő, hogy rendkívül sok vér áramlik a tügybe s a fejsnél sok capillaris edény elszakad.

Tisztaság hiányából származik a savanyu, gyorsan alvado tej, a kék tej és egyéb közelebbről meg nem határozott tejhibák. A savanyu tej különben időjárás viszonyoktól is származhatik; így péld. égháborukor, nagy meleggel, a mennyiben ezen hiba a tej gyorsabb megsavanyodásából származik. Ha a friskejű tej a lakmuspapírost megvörösíti, akkor nem normális minőségű. Köhnke tapasztalatai szerint: ha nagyobb mennyiségű olajpogácsát vagy egyéb gyári hulladékokat kapnak a tehének, a legelőn pedig ha sok vöröshérét legelnek, a tej többé-kevésbé savanyu reactiót mutat. Az egészséges tej rendszeren semleges vagy alkalikus hatása; különösen alkalikus hatást mutat a tej, ha a tehének jóminőségű legelőre járnak melyen a füveken kívül fehérhere fordul elő; vagy ha az istállózásnál árpadarát, jó réti szénát, jóminőségű zab- és buzaszalmát kapnak. Ha elsőminőségű vajat akarunk produkálni, sohasem szabad repcepogácsát vagy egyéb gyári hulladékokat nagyobb mennyiségben etetni.

Nem ritkán onnan származnak egyes tejhibák, hogy többé-kevésbé abnormis hatású takarmányfélék megevése következtében az emésztési stb. szervekben rendellenes állapotok fordulnak elő. Azon takarmányfélék, a melyekről be van bizonyítva, hogy a nagyobb mennyiségben feltakarmányozva tejhibát okoznak, — s azok, a melyekről alapos a gyanu, hogy tejhibákat idéznek elő, a következők: bármiféle elromlott takarmány, kiszáradt legelő leperzselődött növényekkel, lósoskafélék, falomb, szélfüfélék, pohánka-, borsó-, babó- és árpaszalma, sás-, szittyó- és zsurlófélék, földieper levele, pirosító buzér, szirontárfélék, kököresiu, csengő linka (*Hypericum perforatum*) vadgesztenye, burgonyakóró, thujafa, olajpogácsa, *Cynoglossum officinalis*, répafélék, nehézszagú boróka, mustártfélék virágzás előtt és virágzaskor, dohánylevelek, madárporcsin, üröm, bagómagvak, réti széna beiszapolt legelőktől és több a takarmányféléken előforduló gombafélék.

A hibás tej — eltekintve a vizenyős és a véres tejtől — nagy calamitást okozhat a tejgazdaságban, a mennyiben a be-

löle származó vaj rendszeren rövid idő alatt olajosminőségűvé lesz s egyéb rossz tulajdonságokat mutat, a miért is piaczi árut nem képezhet.

Legveszedelmesebb tejhibák: a kék tej, a keserű tej és a sajtanyagos tejföl, mert a többi tejhibák rendszeren csak egyes teheneknél tapasztalhatók; és csak ha az ily tej az egészséges tej közé kevertetik, lesz hibásminőségűvé az összes tej. A kék tejnél azonban egy nehezen kűrthető, fertőző anyaggal van dolgunk, a mely a tejeskamrába mindenüvé befertőzik és melyet el kell pusztítani; a keserű tejnél s a sajtanyagos tejfölnél pedig — kevés kivétellel — az egész állatállomány emésztési stb. zavarokban szenved, és ha idejében hozzá nem látunk, a baj hetekig eltarthat.

A kék tej előfordulásánál a főfeladat: a gombát, mely a tejhibát okozza, előltni; a mi legcélszerűbben oly módon történik, hogy a tejesedények forró szódaoldattal, a mihez egy kevés égetett és száraz porrá oltott mész adatik, tisztára mosatnak; a tejeskamra husz rész vízbe öntött, egy rész fehérítő mész és egy rész carbolsavból álló keverékkel kimeszeltetik; a padlat ezen oldattal felmosatik s az egész helyiség pár napig jól kiszellőztetik. A tejkezelők ruhái szintén deszficiálандók. Csak ha ezen fáradságos munkát a kellő pontossággal véghez viszzük, számíthatunk arra, hogy a calamitás megszűnik.

A keserű tejet bizonyos növények okozzák, a melyek száma azonban még nincs pontosan megállapítva. Köhnke szerint a következő növényekről és gyári hulladékokról biztosra vehető, hogy keserű tejet eredményeznek: tarlórépa, megromlott takarmányrépa és répalevél, penészes olajpogácsa, különösen ha az áztatottan takarmányoztatik, penészes pohánka, hüvelyes és gabonaszalma, különösen árpaszalma és penészes lóherszéna. A keserű tejből köpült vaj rövid idő alatt olajossá, keserűvé lesz. Ezen tejhiba elhárítása csak azáltal válik lehetségessé, hogy az illető takarmányféléket nem eteljük a tehenekkel.

Azon tejhibáknál, a melyek csak egyes teheneknél fordulnak elő, és melyek csak azáltal lesznek veszedelmessé, hogy a hibásminőségű tej az egészséges tehenek teje közé kevertetvén, azt megrontja, a fődolog: azt kinyomozni, hogy mely tehéntől származik a hibás tej. Ez látszólag nem könnyű dolog, mert a hibás tejet adó tehen legtöbb esetben a betegségnek semmi symptomáját se mutatja; mindazáltal igen egyszerű módon kitudhatjuk, hogy melyik tehen teje fertőzteti meg a többi tejet. Vegyünk annyi 200—250 c/m³ nagyságu palaczkot, a hány tehenünk van, és a fejéskor minden egyes tehen tejből töltssünk külön-külön annyit egy-egy palaczkba, hogy az mintegy egyharmadáig tele legyen; a tejet az egyes palaczkokban már mosrázassuk huzamosabb ideig. Az egészséges tejből csakhamar zsirgolyócskák válnak ki, a fehérjés tej ellenben igen erősen habzik; az egyéb hibás tejből pedig vagy éppen nem, vagy csak nagyon lassan válnak ki a zsirgolyócskák. Azon tehenek, a melyekről ily módon kitudódik, hogy hibás tejet adnak, állat orvosi kezelésben részesítendőek, tejük pedig csak háztartási célokra használандó fel. Időről-időre a leirt módon megvizsgálandó az ily tehenek teje, hogy nem lett-e már normális mi-

nőségűvé, s csakis ha már semmi rendellenességet nem mutat, keverhető a többi tehenek teje közé.

Az oly tehenek; a melyek teje savanyu hatásu lesz bizonyos takarmányféléktől, különösen szemmel tartandók, mert ezeknél leghamarább következnek be tejhibák.

(Mezőgazdasági szemle.)

Marostordamegyei gazdasági egylet.

Márczius 6-án, mint a hónap első csütörtökjén érdekes választmányi ülés volt, melyen báró Apor Károly elnök előadta nézeteit az iránt, hogy egyes vidékek szőlőfajainak az állandó megtartásra szolgáló kiválogatása és megállapítása egyáltalán nem oly kicsi és könnyű dolog, hogy azt vándortanárok gyors közreműködésével és néhány gazdának pár órai tanácskozásával keresztülvinni és elvégezni lehessen akkor, a mikor még nem állunk a fejlettségnek azon fokán, hogy akár talajunk minőségét, akár a szőlőfajokat, akár az azokból egyenként vagy vegyítve nyerhető borok természetét a mai tudományos követelményeknek megfelelőleg ismernők és tudnók constatalni, — ily körülmények között nehogy a megindított mozgalom úgy tűnjék fel, mintha az nem is annyira az egyes vidékek speciális és az országnak általános érdekei szempontjából, hanem inkább csak a kecskeméti szőlőtelep érdekében indított volna mielőtt ezen ügy eldöntetnék véglegesen, célszerű és szükséges volna, hogy a kormány minden jelentékenyebb borvidéken néhány évre kísérleti állomásokat állítson fel, melyeknek feladata volna azon vidék talajának, jelenleg termelt s célszerűnek bizonyuló szőlőfajainak és esetleg egy pár új alkalmasnak, valamint a borok természete és sajátosságainak alapos tanulmányozása és meghatározása — ezután lenne majd helye a kiválasztott és indokolt fajok végmegállapításának vidékenként. Az alapos érvelés következtében a választmány ez irányban a ministeriumhoz felirat küldését és annak több érdekelt társegyülettel közlését is elhatározta.

A földmívelési ministerium jelentékeny mennyiségű chevalier-árpa, svéd zab, pityóka és takarmányfűmag megküldését tudatta már jóelőre; a kormány ezen szives figyelme és jóindulata kétségkívül abban is leli indokát, mert a vett felterjesztésekből meggyőződhetett arról, hogy az egylet csekély anyagi eszközeihez mértén a múlt év folyamán is erőlyesen igyekezett kitűzött céljai felé.

Indítvány következtében elhatároztatott, hogy a folyó hó 14-én tartandó rendkívüli választmányi ülésen meg fog választatni a szeptember hó folyamán tartandó termény-, állat- és iparkiallítás 25—30 tagu rendező bizottsága, melyhez 6 tagnak kiküldésére a város is fötkéretik. Ezzel kapcsolatban felemlített, hogy a székely művelődési és közgazdasági egylet ezen kiállítás jutalomdíjaira 50 darab aranyat szavazott meg, mely hir igen örvendetes meglepetést okozott.

A nyáradvidéki vizszabályozási érdekelttség birtokállománya összeiratván az a kultur mérnökséggel mielőbb közöltetni fog a további intézkedhetés végett.

Nyáradí.

Méhészeti estélyeink.

Legközelebbi közleményünk végén (febr. 19.) jeleztük összehasonlító mézizelőnk megtartását. El is érkezett szerencsésen a várva-várt febr. 9-dike, s mi összejöttünk ez alkalomra oly szép számmal, melyhez hasonló még maig nem volt együtt. Hát hijában, a több helyről összehozott finomabbnál-finomabb mézek illata s hozzá az idő igen alkalmas volta, — s másfelől Csiki János József érdekes értekezése s illetve méhészeti tanulmánya mind-mind befolytak arra, hogy helybeli szép számu ügylársainkon kívül Fekete Pál borászati tanár, Jártó Imre néptanító urak s ez utóbbi derék ügylársunk becses nevével Torda-Szent-Lászlóról Kovács Kata k. a. is szerencsésítették körünk estélyét. Terünk nem engedi hosszadalmaskodunk, — s éppen azért megbocsátunk ügylársaink, ha csak per tangentem szólnunk e tizedik estélyünkről, — illetve az ezen történetekről.

Gyönyör volt nézni és izlelni azokat a szép lépes (keretes) és pergetett szinmézeket, melyek az erd. gazd. egyesitvességéből évek óta átengedett gyűlésezési — ülésezési helyiségünk asztalát díszíté, — képviselve azok által ugyszólva egész Kolozsvár különböző határrészeinek mézproduktuma.

Mindenek előtt az egyesitv „Házsongárdi“ méhészeti-ből és Csikmindszenti Tamási János „harmadvölgyi szénafüvek“ kellős közepén termelt gyönyörű és kiváló finom lépesmézt kell megemlítenünk — s aztán a „Dezméri“ közös produktumot a Voith-Tamási Péter nagyszabásu új telepéről, — Csiki J. József „Szentgyörgyhegyi“, Gebhardt Döme „Hójai“ már is bámulatos föltűnést keltő míméhészeteikből. Ezekon kívül volt még Temes-bánsági és borszóki pergetett méz; de a melyek teljességgel nem állották ki a versenyt a mieinkkel. — Még volt finom Óméhsőr Benkő Mihály alelnök útján Fekete Pál városi tanácsos urtól.

Örömmel constatálhatjuk tehát, hogy kolozsvári mézterményünk óriási magasan emelkedik minden eddig általunk ismert mézek fölé különösen qualitás tekintetében. Mennyiség tekintetében sem félhetünk nagyon más vidékektől — tapasztalván a lefolyt sovány évek daczára is, hogy ha méhesaládaink jó erősek nem csalják meg tulajdonosaikat. — Hogy azonban városunk határa és vidéke teljességgel nem az utolsó hazánk méhészeti vidékei közt, régen ismert dolog, — mert több ember élt itt századok óta, a kit csupán méhészete tartott fönn és pedig tisztességes módon.

Hátha még jártasak lettek volna „jó a pájn Izraelben!“ Ismerték volna a Gebhardt „göndöcsének“ a Csiki J. József, Voith-Tamási stb stb-iek álló és fekvő „berlepscheinek“ áldásos titkát, ugy a mint azt ma ismerjük — hol állana most Apistikánk!? Hisz, még a legközelebbi — igazi mostoha évek daczára is telt edényekkel díszeskedhetnek jelzett ügylársaink — kik nem egy „családjukból“ nyertek tiz-husz-harmincz sőt negyven keret mézet a lefolyt évben is. Igen, de e méhesaládok aztán ugy is vannak ám berendezve, hogy gazdáik ujmutatásait értik — illetőleg a maga idejében zsákmányoltatják ki velük a mezőnek gazdag tárházát; — ha bármily rövid ideig tart is a kínálkozó alkalom.

Vett is ám lendületet nálunk a míméhészet — hisz alig 4 éves mindössze is a legelső keretes rendszerű méhesünk s ma már egy pár ezerre megy az ilyen szerkezetű kaptárban élő és uralkodó méhesaládok száma; s mind inkább-inkább sokasodik a műkedvelők illetve műértők tömege.

Igaz, hogy igyekezett s igyekszik most is szerény fiatal egyesitvünk minden követ megmozgatni, — minden uton-módon oda hatni, hogy a kor intő szavát megértesse, e nemes foglalkozást megkedveltesse s az érdeklődőket az ügy titkába bevezesse. — E célból létesítették a helybeli ügylársak minden szombaton tartatni szokott „téli estélyeiket“ — a virány idejére gyakorlati összejöveteleiket, — uton-utófélen tartott értekezéseiket, — szivélyes utmutatásaikat stb. stb. üdvös és hasznos intézményeiket. — Ez estélyen mondá ki a kör, hogy a közeledő virány egész idején nyilvános előadásokat tart, — és pedig hogy annál hozzáférhetőbbé tehesse az illetők részvétét, egyszer egyik s máskor másik társunk méhészeti fogja magát gyakorlati dolgokban produkálni. — Az egyesitv hejységün pedig természetesen mindezen bizonyos órákban.

Számba vévén ez alkalommal egyszermind mult évi méhészkedéseink eredményét, — s ennek kapcsán betelelt méhállományaink állapotát nem mindennapi dolgok fölé értesítették. Különösen a Gebhardt Döme távirdaállomási főnök — egyesitvi pénztárnok, kiváló ügybuzgalmu társunk előterjesztése lepte meg körünket, a midőn oly hatalmas családjaik említé, melyek részére 20—25 keret mézet (mézes lépet) is kellett meghagynia, hogy kellőképp elhelyezkedhessenek s igen össze ne zsufoltassanak, — Ő mondá, hogy 80 „Göndöcs-lapozó“ kaptárjai közt egy család sincs, mely 8—10 keret méznél kevesebbel teleltetett be; s hogy legnagyobb részének állománya a 100 ezret túlhaladja.

Már hogy aztán mit lesz képes egy-egy ily család hazatakarítani — ha csak egy kissé is kedvező időjárás jövend, — arról fogalma csak annak lehet közölünk, a ki már ismeri e lapozó rendszert s e rendszer igazi nagymesterét Gebhardt derék egyesitvi pénzügy-örünket. De más társaink, — s ezek közt Egyesitvünk méhészeti ügye sem áll hátrább, — s bizvást elhihetni, hogy a hol oly egyetértés, egymást oly barátságosan és őszintén istápolni kívánó társak mivelik e tért, — s így teljes alappossággal bírja mindannyi a „tudni valókat“, — ott Isten áldása nem maradhat el; nem fog elmaradni.

Tizenegyedik estélyünkön, febr. 16-án szintén Csiki J. József ügylársunk tartott érdekes és tanulságos előadást a méhészeti történetéből. Ez alkalommal vitatott meg terjedelmesebben, az az Egyesitvünket már régebb idő óta foglalkoztató életre való eszme, hogy Egyesitvünk kebelében méhész tanulókat vennének föl s képeznének ki. A kezdeten ugyan már is túl vagyunk, mivel ezt már egy évvel ezelőtt utba indítottuk egy kitűnő növendékünkkel, kiből még egy év multán oly magyar méhész cseperedik, a kinek párját messze földön keresnünk kell. Most már óhajtanánk fölvenni 2—3 párt, ha akadnának oly lelkes ügylársaink, a kik legalább 1—1 száz forint évi stipendiummal ellátnák növendékeinket. Tovább mentünk s magánál Miniszter ur öngyméltóságánál is bátorkod-

tuak két ily fiu részére Stipendiumért esedezni, — s még más forrásokat is igyekszünk fölkutatni, melyből segílyt nyerhetni biztat a reménység.

Igy aztán a 2—3 éves tanfolyam végeztével teljesen ki-képzett műméhészeket sikerülne adnunk első sorban az erdélyi részeknek; s majd később távolabbi vidékeinknek is.

Fölhívjuk tehát e helyen is ügytársaink figyelmét ez eszmére, — s nagyon kérjük méhészettel foglalkozó módosabb ügyfeleinket — e halasztást nem tűrő állapot kívánt beindítására való részvételre!

A febr. 23-iki — tizenkettedik — estélyünk hasonlóan igen szépen sikerült Albu József egyl. igazg. alelnök beszélynél a mű-raj készítés különböző módzatait, szemléltetvén egyszermind azt azon a pár Bodor-féle és hármas egyleti kaptáron, melyeket ez alkalomból hozatott titkár ide a kir. börtönből.

Nagy érdekléssel hallgatták a jelenlevők a művészi fogásokat s éljeneztek meg előadót. — Élvezetes dolog volt látni, miként bámulnak a méhek nagyszerű háztartásán a kevésbé jártas ügytársak — s azok közt az először résztvevők Somkerek Miklós széki lelkész, Bodor Géza ref. püspöki titkár, Knofler Károly, Schottel Albert, Veress Ferencz buzgó ügyfeleink, — s kapnak mind több-több kedvet a műmehészet birodalmába való behatoláshoz.

Nem bocsátkozunk bele a műrajkészítés fogásaiba, — habár egészen korrektül történt is annak előadása — mert ismétlem, hogy helyünk nincs hozzá, — de meg másfelől meg is található a műtétel a Kühne-féle Kátában. — Azoknak pedig, a kik irigylük helyzetünket, hogy mi itt a tűz mellett mindent látunk és hallunk, csak annyit mondunk, hogy ha bármely nehezebb kérdésben fönnakadnának, forduljanak bizalommal hozzánk s mi készségesen megyünk segítségükre, istápolásukra, magán vagy hivatalos utbaigazításainkkal. — Mert most, a míg egészen független, saját közeggel — folyóvízzel vagy lappal — nem rendelkezünk, nincs terünk a hol azt a fölhalmozódott anyagot ügytársaink tudomására s illetve épületére hozzassuk, kozzá tehezzük.

Most tehát egy pár hétig ismét türelmet kérünk!

Szentgyörgyi Lajos.

EGYVELEG.

— Tenyészsorok szállítása. A földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszterium által közhírré tételük, hogy mindazon tenyészsorok szállítványoknál, melyek a nevezett miniszterium rendeletéből vagy közvetítése mellett, az általa kiadandó külön igazolványok mellett történnek, az összes hazai vasutakon mérsékelt szállítási díjtétel fog alkalmaztatni, mely darabonként és kilométerenként 0.26 krban állapított meg.

— A répa termelésben kimerült talajokról. A német birodalom cukor-répa iparegyesületének felhívására prof. Märcker több egészséges és a répatermelésben kifáradt talaj vegyelemzését hajtoita végre. E próbákat két egy-más mellett fekvő talajról vette oly formán, hogy az egyes répa

gyökök körül és alatt a talaj 26 cm. kiemeltetett. Az egészséges talajból 2 proba vétetett, e talaj 6 év alatt 3-szor hozott répa termést s a termelt répák teljesen épek voltak. A kimerült talajról pedig 3 proba vétetett. E talaj 20 év alatt circa 10-er hozott répatermést. Megjegyzendő, hogy e talajon a nem asodók (répa trichineknek is neveztetnek) igen elszaporodtak. — Ez apró férgék a répa gyökereinek finom szálain élnek s 1859. óta ismeretesek. Nagyban veszélyeztetik a cukorrépa termését, mivel a répa kipésztlását okozzák. A talaj-vegyelemzések azt mutatták, hogy a ki nem merült talaj egyes esetekben 62, 136, 116, illetve 133%-el tartalmazott több kalit és 48, 57, 61, illetve 70%-el több phosphorsavat, mint a répara nézve kimerült talajból vett próbák; — tehát az ily talajokat első sorban is káli s phosphorsavas trágyákkal kell ellátni s a répa helyett más növények termelésére fordítani, ha rajtok a répatermelést elegendő haszonnal s minden kárveszély nélkül tovább folytatni czélozzuk. R. J.

— Az ákáczfának, mint karónak való felhasználása mindinkább terjedni látszik, minthogy a tölgy és fenyőfa a vaspályákhoz való felhasználása által mindinkább drágul. Azonban az ákáczkáro nagyon megszokott görbülni, különösen, ha az a levágás után még az évben felhasználatik. Czélszerű tehát azt a levágás és elkészítés után csomókba (15—20 drb.) kötve őfá módjára összerakni és felül lenyomatni és legalább is egy évig így a kiszáradásnak kiténni; minthogy ez által egyenesebb és tartósabb lesz. (B. L.)

— A szőlőkárók és lugososzlopok tartóssá tételére eddig leginkább a tiszta kátrány van használatban; de ez mint ismeretes 2—3 évi használat után nem bizonyul czélszerűnek, minthogy a karók ezen idő eltelte után még is elkorhadnak. Újabban 15 kgr. kőszénkátrányhoz 10 kgr. amerikai terpentint, 3 5 kgr. közönséges zsirt adnak, mely anyagokat új vas vagy pléhüstben összefőzik és 2 kgr. gypset és 2 kgr. iszapolt krétát vegyitnek hozzá; ezen vegyületbe mosandók a karók és néhány perczig benn hagyandók, hogy jobban beolvadjanak; ezen kátrány tartóssága és erősösága mellett tulajdaja az eddig ismert szereket. (B. L.)

— Február havi meteorologiai észleletek. A kolozs-monostori állomás észleleteiből közöljük a február havi összevont adatokat, u. m. légnyomás (tengerszinre redukálva) középátlaga 764.3, legmagasabb február hó 18-án 771.3, legkisebb február hó 27-én 751.5 milliméter, középhőmérséklet C° 0.4, legmagasabb február hó 25-kén 8.6, legkisebb február hó 18-án —11.4. A párányomás átlaga 4.0 milliméter, a légnedvesség százalékának átlaga 85. A napontai 3-szori észlelésnél előfordult: szélcsend 3-szor, szél 84-szer, ugyanis északi szél 4-szer, északkeleti szél 4-szer, keleti szél 27-szer, délkeleti szél —szer, déli szél 1-szer, délnyugoti szél 3-szor, nyugoti szél 31-szer és északnyugoti szél 14-szer. A csapadékos napok száma tett 4-et, hó volt 4, jég —, égháboru — napon, összesen 21.7 milliméter csapadék volt e hónapban, legtöbb 28-án, azaz 10.7 milliméter. —

Üzleti szemle.

Gabona-árak.

Minimum és maximum: Budapest mártius 8. | Bécs mártius 8.

Buza	9.35 — 10.15 frt	9.55 — 10.25 frt
Rozs	7.80 — 8.10 frt	7.85 — 9.05 frt
Árpa, takarmány	7.00 — 7.35 frt	— — — frt
Árpa, szeszfőzésre	7.75 — 8.80 frt	9.35 — 10.40 frt
Árpa, seres	8.75 — 10.25 frt	— — — frt
Zab	6.85 — 7.20 frt	7.45 — 7.70 frt
Törökbuza	6.60 — 6.70 frt	— — — frt

Budapesti marhavásár mártius 6-án. Összes felhajtás 3938 db. nagy és apró marha. — Ebből eladatott 24 db. bika, 949 db. ökör, 411 db. vágó tehén, 259 db. fejős tehén, 44 db. bival, 771 db. borju, 1480 db. bárány. Árak: bika darabonként 110—280 frt, ökör páronként 200—360 frt, vágó tehén páronként 190—340 frt, fejős tehén darabonként 80—170 frt, bival páronként 140—260 frt, borju drbonként 10—30 frt, bárány páronként 5.—7½ frt, birka páronként — — frt. Húsarak 100 kilonként: ökörhús 52½—54½ frt, tehénhús 50—52 frt, borjuhús 60—65 frt, bivalhús 44—50 frt.

Bécsi marhavásár mártius 3-án. Összes felhajtás 3216 drb és pedig 1999 drb. magyar, 775 drb. lengyel és 442 drb. német fajta, melyből — — drb. ökör, — drb. tehén, — drb. bika és — db. bival. Árak 100 kilonként: magyar hizó 50—63 frt, lengyel 50—57½ frt, német 50—64 frt, tehén — — — frt, bika — — — frt, bival — — — frt. Lábán darabonként — — frtot fizettek.

Kőbányai sertés vásár mártius 7-én. (Az első magyar serteshizláló és kölcsönelőező részvénytársaság jelentése.) Élénkebb kereslet folytán az e heti sertésüzlet szilárd hangulat mellett bonyolódott le; az árak minden fajtánál emelkedtek.

Heti átlagárak: magyar vál. áru 290—320 klg. nehéz 48—48½ krral, 180—260 kilogram nehezék 47—47½ kr. Öreg 300 klg. túli nehéz 46— — kr, vidéki sertés 46½ 47½ kr. Transitóban: szerbiai 46½—48½ kr., romániai 47—49 kr, tuskés — krral tiszta kilogrammonként. Összes felhajtás: 6166 darab, összes elhajtás 9379 drb.

Bécsi sertés vásár mártius 4-én. Összes felhajtás 5851 drb. és pedig 1498 drb. nehéz, 1809 drb. középhez és

2544 drb. süldő; melyből 3307 drb. magyar, 2544 drb. orosz-lengyel, drb. — szerb és — drb. oláh fajta. Arak 100 kilonként: nehéz 43.50—45 frt, közepnehéz 38—42 frt, süldő 34—42 frt; szalonna és zsír 51—55 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

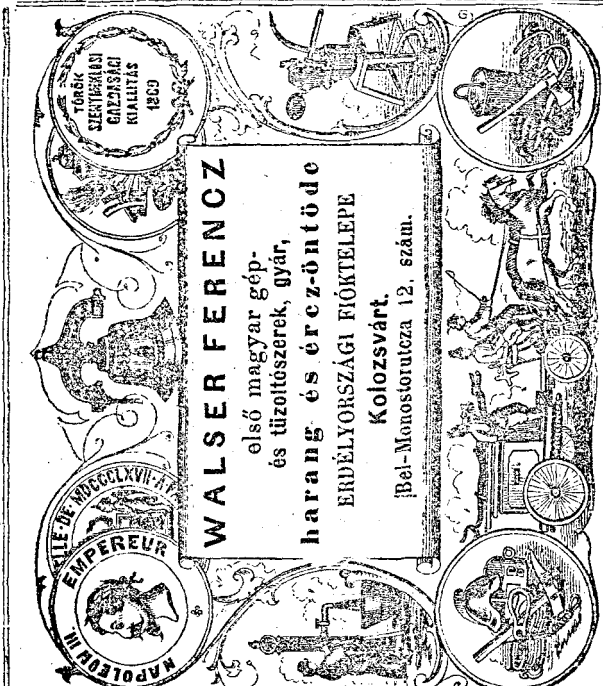
Hirdetések.

PHOSPHOR-
lapdacs

mezei egerek tömeges kiirtására ajánlja ismert minőségben és olcsó árban.

SIPŐCZ ISTVÁN, gyógyszerész
(9—12) Pécsset. (2.)

Kivánatra árlapok és költségvetések bérmentve küldetnek.

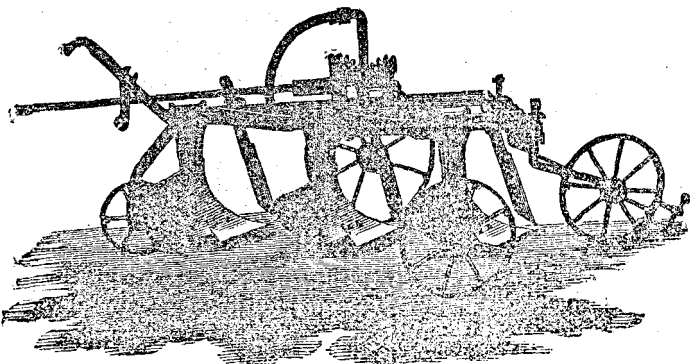
WALSCH FERENCZ
első magyar gép-
és tüzelőszerek, gyár,
harang és érc-öntőde
ERDÉLYORSZÁGI FŐKÖTELEPE
Közozsavart.
Bel-Monostoruca 12. szám.

Üzlet nagybóbbítás és vízművészeti kellekek tárlata.

Szerelő-műhely vízvezetékkek kítak s berendezésére.

Tétemesen leszállított gyári árak mellett. (11—52.) (3.)

Az általános kitünöknek elismert és több első díjjal kitüntetett

Schlick-Krumpach-féle kettős és hármas ekéket kifogástalan ki. itelben ajánlja a Schlick-féle vasöntőde és gépgyár részvénytársaságának

gazdasági gép-osztálya.

Budapest vaczi-út 1696—1699 sz.

(Központi iroda vaczi-körút 57. sz.)

Raktáron tart továbbá saját gyártmányu: Little Giant csöves tengeri darálókat szabadalmazott csöves tengeri darálókat ló- és gőzhajtásra, egyes és kettős ör-lómalmokat szij- és kerék hajtásra Baker féle gabona rostákat, tengeri morzsolókat, szecskavágóka' stb. stb. Árjegyzek díj- és bérmentesen küldetnek.

(5)

(6—6)

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Egy hectoliter							100 kilo		1 köb- meter	1 kilo marha- hús
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozsa	árpa	zab	örök- buza	széna	szal- ma	tüzifa		
k r a j e z á r o k b a n												
Balázsfalva	február	28	600	475	450	—	300	420	250	—	250	40
Bánfi-Hunyad	mártius	4	650	500	500	—	220	500	—	—	160	44
Besztercze	mártius	4	795	610	—	—	282	600	640	240	300	36
Brassó	mártius	7	665	560	420	400	280	430	310	170	250	44
Csik-Szereda	mártius	5	750	600	450	400	300	500	220	70	200	32
Deés	február	12	760	660	580	—	280	450	680	180	380	40
Déva*	mártius	8	1015	835	795	—	—	770	220	110	290	44
Dicső-Szent-Márton	mártius	5	550	475	475	—	340	475	380	260	380	44
Erzsébetváros	mártius	8	700	500	450	—	350	440	320	160	250	44
Fogarás	mártius	7	670	—	425	—	270	420	230	100	220	42
Gyula-Fehérvár	mártius	8	700	550	450	—	325	475	230	120	230	46
Gyergyó-Szent-Miklós	mártius	8	850	700	450	575	300	525	300	100	180	36
Hátság	mártius	3	630	540	420	260	270	450	120	8	300	44
Kézdi-Vásárhely	mártius	6	660	600	435	450	280	440	400	100	300	40
Kolozsvár	mártius	6	686	—	442	—	270	465	420	190	300	48
Maros-Vásárhely	mártius	6	675	440	545	480	355	420	440	190	450	44
Medgyes	mártius	6	660	580	455	—	290	412	165	90	240	38
Nagy-Enyed	mártius	6	675	575	425	—	360	425	480	150	280	40
Nagy-Szeben	mártius	7	700	550	470	—	280	470	220	150	350	45
Nagy-Várad	mártius	3	666	566	482	412	262	452	450	250	380	48
Segesvár	mártius	6	720	510	460	—	280	430	170	130	220	44
Sepsi-Szent-György	mártius	10	680	600	430	350	270	430	250	140	275	40
Szamosujvár	mártius	10	655	520	460	—	250	490	240	75	240	40
Szász-Régen	mártius	6	625	412	442	—	242	442	500	360	240	40
Szász-Sebes	mártius	6	725	600	500	—	325	425	210	140	240	44
Szászváros	mártius	1	690	590	470	—	330	430	300	100	210	40
Székely-Udvarhely	mártius	4	800	600	500	—	280	500	250	40	280	40
Szilágy-Somlyó	február	29	618	488	488	—	268	488	400	200	350	40
Teke	mártius	3	650	520	500	400	275	425	280	40	1200	40
Torda	mártius	8	600	425	425	400	260	400	200	15	250	44

A *-al jegyzett árak metermázsára vonatkoznak.

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjtáblája.

Árszabály tér szerint		széri hirdetésnél bélyeggel együtt																											
		1	1-3	1-6	1-12	1-18	1-26	1-30	1-36	1-40	1-52	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr		
1/16 oldal	teljes ára	7	30	20	90	36	80	68	60	100	40	127	20	149	—	170	80	192	60	225	60								
	25% elengedés	5	55	15	90	28	05	52	35	76	65	97	20	114	—	130	80	147	60	173	10								
8/16 oldal	teljes ára	4	30	10	90	19	80	36	60	53	40	67	20	79	—	90	80	102	60	120	60								
	25% elengedés	3	30	8	40	15	30	28	35	41	40	52	20	61	50	70	80	80	10	94	35								
4/16 oldal	teljes ára	3	30	6	90	10	80	20	60	29	40	37	20	44	—	50	80	67	60	68	60								
	25% elengedés	2	55	5	40	8	55	16	35	23	40	29	70	35	25	40	80	46	35	55	35								
2/16 oldal	teljes ára	2	30	3	90	6	80	12	60	17	40	22	20	27	—	30	80	35	60	42	60								
	25% elengedés	1	80	3	15	5	55	11	35	14	40	18	45	22	50	25	80	29	85	35	85								
1/16 oldal	teljes ára	1	30	2	90	4	80	8	60	11	40	15	20	18	—	20	80	24	60	29	60								
	25% elengedés	1	05	2	40	4	05	7	35	9	90	13	20	15	75	10	30	21	60	26	10								

Mellékletek 100 darabonként 1 forint 50 krajával számíthatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül tetszés szerint akárhányszor változtathatják.

Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői 25% vagyis egy negyedrészt

engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.